

Fullblodsuppfödaren - en aktör i en föränderlig värld

The thoroughbred breeder - an actor in a changing world

Rickard Gustafsson

Fullblodsuppfödaren - en aktör i en föränderlig värld

The thoroughbred breeder - an operator in a changing world

Rickard Gustafsson

Handledare: Oscar Jansson

Examinator: Kjell Hansen

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2012

Omslagsbild: Ett knappt dygns gammalt fullblodsföl på sin första utevistelse.

Foto: Sara Spaak

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Livsvärld, fullblodsuppfödare, galopp

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Med hjälp av den fenomenologiska teorin har jag sökt svar på hur fullblodsuppfödaren upplever sin situation och med hjälp av begreppet livsvärld har jag analyserat materialet. Genom Schutz definition av begreppet livsvärld har jag belyst fenomen och upplevelser i uppfödarnas vardagsliv. Jag har tolkat Schutz definition av livsvärlden som den bild av verkligheten så som den uppträder för informanten och de fenomen som har betydelse för deras vardag.

Efter att ha träffat och intervjuat fyra stycken fullblodsuppfödare i Mälardalsregionen har jag kunnat kategorisera nio fenomen som återkommer i samtligas livsvärld. De fyra uppfödarna har haft varierande åsikter och berättelser om de olika fenomen som jag kunnat uppmärksamma. De nio fenomen som jag kategoriserat utefter informanternas berättelser är ekonomiska villkor, drivkrafter, traditioner, gemenskap och utbildning, möjligheter inför framtiden, kvalitet, hinder inför framtiden, föryngring och nyrekrytering samt Svensk Galopp vilken är den organisation som svarar för den svenska galoppsporten i helhet. Med intervjuer som metodverktyg har jag presenterat hur svenska fullblodsuppfödare upplever sin situation och vad de anser vara möjligheter och hinder för sina verksamheter.

Abstract

With the help of phenomenological theory I have sought answers to how thoroughbred breeders perceive their situation and I have analyzed the material thus collected with the notion of 'life-world'. By using Schutz's concept of life-world I have looked at several phenomena and the farmer's everyday experiences. I interpret Schutz's definition of life-world as the image of reality as it appears to the informant and the phenomena that are relevant to their everyday lives.

Having met and interviewed four thoroughbred breeders in the Mälardalen, I have been able to identify and categorize nine phenomena that occur in the life-world of each of them. The four breeders have had varying stories and opinions about the different phenomena that I have been able to record. The nine phenomena that I categorized from the informant stories are economic conditions, incentives, tradition, community and education, opportunities for the future, quality, obstacles for the future, regeneration and recruitment, and Svensk Galopp – the organization which administers the Swedish horse racing sport. With interviews as methodological tools I have shown how Swedish thoroughbred breeders perceive their situation and what they see as opportunities and obstacles for their businesses.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	6
1.1 Teori.....	7
1.2 Syfte och frågeställning.....	7
1.3 Metod.....	8
2 Livsvärlden för en fullblodsuppfödare.....	11
2.2 Ekonomiska villkor.....	13
2.3 Drivkrafter.....	17
2.4 Traditioner.....	19
2.5 Gemenskap och utbildning.....	21
2.6 Möjligheter inför framtiden.....	23
2.7 Kvalité.....	26
2.8 Hinder inför framtiden.....	28
2.9 Föryngring och nyrekrytering.....	31
2.10 Svensk Galopp.....	33
3 Slutreflektion.....	37
Källor och litteratur.....	42

1 Inledning

Den svenska landsbygden uppvisar en avbefolkningstrend. Detta leder till ett minskat underlag för samhällsservice och med det en risk för att företag flyttar eller i värsta fall upphör. När lantbruksföretagande upphör finns risker för att landskapet växer igen och att viktiga naturvärden går förlorade. Den svenska jordbrukspolitiken värnar om de öppna landskapen genom att stöd betalas ut till de företag som bedriver verksamhet kopplat till lantbruket. Djuruppfödning på landsbygden bidrar till öppna landskap och en attraktiv landsbygd. Öppna landskap och en attraktiv landsbygd är något som är viktigt för att förhindra avfolkningen och för att göra de rurala områdena attraktiva. Dessa värden är idag något som är högst relevant för landsbygden och som premieras genom EU-stöd. Uppfödning av djur håller landskapet öppet genom foderproduktion och bete, vilket leder till en ökad verksamhet på landsbygden.

Jordbruksverkets rapport från 2005 med uppdrag från regeringen visar att hästen är viktig för naturvården och att hästsektorn är betydelsefull för miljö- och jordbrukspolitiken. Varje häst kräver en areal motsvarande 1,5 hektar för bete och foderproduktion och den totala ytan som hästen tar i anspråk ligger omkring 544 000 hektar (Jordbruksverket 2005). Uppfödningen av hästar bidrar till en levande landsbygd och skapar ett intresse för de rurala områdena.

Antalet fullblodsföl som föds upp för hästkapplöpningar minskar kontinuerligt. Idag föds det upp omkring tre hundra stycken per år och Svensk Galopp har målsättningen i sitt strategi- och måldokument att öka antalet till närmare fyra hundra. Detta mål har formulerats för att få ett bärkraftigt underlag av hästar, vilka sedan utgör stommen i de kapplöpningstävlingar som det spelas på genom ATG. Genom sin tioprocentiga ägarandel i ATG erhöll 2010 Svensk Galopp 133,2 miljoner för sin verksamhet (ATG 2012) vilket sedan kommer tränare, ägare och uppfödare till godo.

Uppfödningen av galopphästar attraherar inte bara kapital från staden till landsbygden utan även internationellt kapital då hästarna säljs och föds upp. Uppfödarna genererar också andra värden än ekonomiska som till exempel öppna landskap och en attraktiv landsbygd. Uppfödarna upplever dock generellt att lönsamheten för deras verksamheter är problematisk med svikande priser och ett minskat intresse för deras avkommor. Dessa entreprenörer är inte bara viktiga för reproduktionen av svenskuppfödda

galopphästar utan också för en diversifierad och framför allt attraktiv landsbygd.

1.1 Teori

Genom ett fenomenologiskt perspektiv vill jag förstå hur uppfödarna upplever sin situation och anledningen till varför enskilda individer driver sin verksamhet framåt trots dålig ekonomi och svikande kundunderlag. Jag är främst intresserad av hur uppfödarna upplever sin livsvärld och vad de ser som möjligheter och hinder samt vad som är villkoren för företagsamheten i kombination med drivkrafterna i deras verksamheter. Detta är viktigt för att förstå orsakerna till varför de ägnar sig åt uppfödning.

För att analysera empirin i min uppsats kommer begreppet livsvärld att ges stor tyngd. Teoretikern Edmund Husserl är grundaren av den fenomenologiska teorin och myntade begreppet livsvärld. Husserl beskriver begreppet livsvärlden som: *”den konkreta erfarbara verklighet vi dagligen lever våra liv i och tar för given i alla våra aktiviteter”* (Bäck-Wiklund 2007: 75). En lärjunge till Husserl vid namn Alfred Schutz vidareutvecklade begreppet livsvärld och förde det fenomenologiska arvet vidare. Genom att Schutz utvecklade begreppet livsvärld så har det kommit att bli en given del av det samhällsvetenskapliga språket. Den utvecklade livsvärlden hos Schutz utgörs av vad han beskriver som följande: *”livsvärlden utgörs av de världsliga händelser och institutioner och socialt accepterade konventioner som konstitueras och rekonstitueras genom människors vardagliga och oreflekterade handlande”* (Bäck-Wiklund 2007: 76). Med utgångspunkt i hur Schutz beskriver livsvärlden kommer jag använda detta begrepp som en hjälp till att belysa fenomen och upplevelser i uppfödarnas livsvärld. Definitionen av livsvärlden som jag tolkar den blir således den bild av verkligheten så som den uppträder för informanten och de fenomen som är av betydelse för deras vardag.

Anthony Giddens resonemang kring hur rutiner skapar en trygghet i vardagen liksom Pierre Bourdieus resonemang om symboliskt kapital kommer att användas för att analysera materialet.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att förstå hur uppfödarna upplever sin situation och förhållandet till styrande organisation.

Frågeställningen för mitt arbete är således följande:

- Hur upplever uppfödarna sin situation och de ekonomiska villkor för fullblodsuppfödning som de har att förhålla sig till?
- Vad upplever uppfödarna som hinder respektive möjligheter inför framtiden?

Med utgångspunkt i denna frågeställning har jag intervjuat informanterna om hur de upplever sin livsvärld och sedermera kategoriserat de svar jag erhållit. Arbetet med att kategorisera materialet har baserats på fenomen som varit återkommande hos informanterna eller fenomen som de upplevt vara viktiga i deras levda livsvärld.

1.3 Metod

I min uppsats är jag intresserad av att få uppfödarnas syn på hur de upplever sin livsvärld och vad villkoren är för deras verksamheter. Jag är också intresserad av vad de ser som hinder respektive möjligheter för framtida fullblodsuppfödning och hur detta påverkar deras vilja till fortsatt verksamhet. För att söka svar på mina frågeställningar använde jag mig av intervjuer som metod.

Fyra intervjuer med olika fullblodsuppfödare har genomförts. Intervjuerna genomfördes på intervjupersonernas gårdar där de driver sin verksamhet. Samtliga intervjupersoner är geografiskt placerade i Mälardalen. De uppfödare som intervjuats bedriver uppfödning med olika verksamhetsinriktning, men gemensamt för samtliga är att de tillhör några av de större aktörerna i Mälardalsregionen och att de själva ser sig som professionella uppfödare. Min definition av en större fullblodsuppfödare är att de antingen håller hingst för betäckning eller har fler än fem ston, egna eller inackorderade. Valet av intervjupersoner baserades på att jag själv skulle ha möjlighet resa till den plats där de driver sin stuteri- och uppfödningssverksamhet. Intervjuerna har kompletterats med statistik rörande fullblodsuppfödning i Sverige.

Syftet med den kvalitativa forskningsintervjun är att förstå uppfödarnas livsvärld och hur de upplever olika fenomen utifrån sin egen syn på situationen (Kvale och Brinkmann 2009: 41ff). Den kvalitativa metoden kan i jämförelse med den kvantitativa ta särskild hänsyn till specifika händelser och detaljer, vilka sedan kan tillägnas stor vikt i materialet. Intervjuerna

baserades på den halvstrukturerade livsvärldsintervjun med tyngd på hur uppfödarna upplever sin situation, hinder och möjligheter utifrån den fenomenologiska filosofin. Genom den halvstrukturerade livsvärldsintervjun går det att försöka finna olika teman i livsvärlden hos intervjupersonen genom dennes upplevelser (Kvale och Brinkmann 2009: 43).

Den halvstrukturerade livsvärldsintervjun liknar ett vardagssamtal men som intervju för en uppsats har den ett syfte. Livsvärldsintervjun söker få en beskrivning av intervjupersonens livsvärld i syfte att förstå hur denna upplever sin livsvärld. Intervjun utfördes med hjälp av en intervjuguide med fokus på olika teman som kan innehålla uppslag till frågor. I min intervjuguide har de olika temana haft fokus på hinder och möjligheter inför framtiden samt hur de upplever de ekonomiska villkoren för sin verksamhet. Samtliga intervjuer inleddes med information där jag definierade situationen för intervjupersonen och kort berättade om syftet med intervjun. Sedan presenterade jag orsaken till att använda inspelning och en förfrågan om hur intervjupersonen såg på att framträda med namn i uppsatsen. Utrymme gavs för frågor från intervjupersonen. Intervjuerna avslutades formellt med att jag frågade om intervjupersonen hade några ytterligare frågor och sedan avslutades inspelningen. Detta för att markera att intervjun avslutats.

Samtliga intervjuer spelades in på mobiltelefon. Genom detta gavs jag möjlighet till att lägga större fokus på samtalet istället för att skriva anteckningar. Strax efter att varje intervju avslutats parkerade jag bilen intill vägkanten och förde anteckningar. Anteckningarna fördes över hur jag upplevt sinnesstämningen och klimatet under intervjun och hur det varierat för olika teman och situationer som vi berört.

Materialet som intervjuerna bidrog till sammanfattade jag och de avsnitt som var särskilt intressanta och som berörde återkommande fenomen transkriberades för att kunna bidra med mer utförliga beskrivningar genom citat. Därefter har jag tematiserat materialet utifrån olika fenomen som varit återkommande eller som jag upplevt vara relevanta för att beskriva hur de upplever sin livsvärld.

Etik är viktigt att ta hänsyn till när intervjuer skall genomföras. I och med att jag intervjuat fyra uppfödare med mer omfattande stuteri- och uppfödarverksamhet i Mälardalsområdet är det viktigt att dessa behandlas i enlighet med konfidentialitetskravet. Särskilt då dessa är de få stora aktörerna i denna del av landet. Jag har fått muntligt samtycke till att återge intervjupersonerna i arbetet, men det kommer att underlätta min

skrivprocess ifall att de ges fiktiva namn. Särskilt då någon varit tveksam till att framträda med namn eller att samtycke varit oklart. Den individ som verkligen kommer att vilja ta reda på vilka personer som står bakom de fiktiva namnen kommer säkerligen att lyckas med detta. Anledningen till de fiktiva namnen är att huvudsyftet med uppsatsen är att beskriva en fullblodsuppfödarens situation idag och inte bara den enskildes upplevelser.

2 Livsvärlden för fullblodsuppfödaren

Efter en tids resande i bilen längs med Mälardalens natur som ännu inte börjat uppvisa några täcken på vår, närmar jag mig den plats där jag skall genomföra en intervju. Eftersom jag varit ute i god tid till den bestämda träffen och bara har någon enstaka kilometer kvar till gården så bestämmer jag mig för att parkera bilen en liten stund för att fika och ännu en gång titta igenom intervjuguiden, allt för att försäkra mig om att jag kommer att ställa relevanta frågor. Jag går snabbt igenom den bakgrundsfakta som jag tidigare skaffat mig om uppfödaren Per för att ha koll på vad han har för roll inom galoppsporten.

När jag lite senare tar in på avtagsvägen mot gården kommer jag ut från skogen och ett öppet landskap tar form framför mig. Några hundra meter längre fram syns siluetten av en större gård. Jag får känslan av att det om någon månad kommer att vara väldigt vackert när grönskan börjar ta fart i de stora hagarna med trästaket som jag passerar på vägen mot gården. Hästarna som går ute i hagen ser ut att vara åringar vars vinterpälss snart så sakteligen kommer att släppa för att visa upp detta vackra djur i sin rätta elegans. De lunkar sakta fram mot den utplacerade foderhäcken och jag vet att de ännu inväntar våren för ny energi, lek och grönbete. De är ovetandes om att de senare i oktober antagligen kommer att säljas på auktion för det ändamål som de fötts upp för, nämligen hästkapplöpning, galopp.

När jag parkerat bilen på stallbacken ser jag en byggnad som utmärker sig något från de andra och tänker att det är denna byggnad som inhyser stuteriets avelshingstar. Snart kommer en hund skällande mot mig i full galopp. Genast tar jag mig en snabb funderare på om jag skall kliva in i bilen igen men bestämmer mig för att stå still. Hunden hälsar snabbt och springer sedan tillbaka till det hus som han utgått från, för att bli insläppt. Jag passerar huset där hunden blev insläppt och promenerar vidare mot ett större hus och ringer på.

Per som jag känner igen sedan tidigare öppnar efter en liten stund dörren och hälsar mig välkommen med ett varmt handslag. Jag blir anvisad att slå mig ner i någon av soffgruppens möbler strax innanför dörren. Per frågar om jag vill ha en kopp kaffe och smörgås och förklarar att han ännu inte hunnit äta något då han precis kommit in från stallarbetet. Jag tackar ja och Per går in till vad jag antar vara köket och ut kommer en kraftig hund som snabbt granskar mig innan den skäller till och går fram för att hälsa. Snart

blir den tillbakavisad in till köket igen. Medan jag väntar på att kaffet låter jag blicken svepa över rummet och uppmärksammar snart priser och vinnartavlor, något som skvallrar om tidigare framgångar.

När intervjusamtalet börjar frågar jag Per om bakgrunden till att han började föda upp galopphästar. Han blir något förvånad över frågan, skrattar till och säger att det var så pass länge sen nu att han behöver tänka efter en kort stund. Han berättar att det började genom att han och hans hustru skaffade en ridhäst.

Tre av de fyra informanter som jag intervjuat har på något sätt börjat sin karriär inom ridsportens värld men har sedan köpt ett fullblod för olika syften och på den vägen snubblat in i kapplöpningsvärlden. Två av informanterna har tidigare bedrivit avel med rasen halvblod innan de förändrade verksamhetsinriktningen till att endast föda upp fullblod på grund av svikande lönsamhet inom halvblodsaveln.

Efter ett tag bestämde sig Per och hans hustru för att skaffa en egen gård då de tidigare huserat på hans föräldrars lantställe. Gården som omfattade 10 hektar blev starten till det stuteri som han idag driver tillsammans med sin hustru. Innan de skaffade gården köpte de ännu en häst, ett fullblodssto som de betäckte. Enligt Per var det ett helt värdelöst sto, men stoet lärde dem allt man behöver veta om hästar och det var så det började.

När gården blev för liten köpte de en ny 1987. Med den flytten gick de från 10 hektar till 275 hektar, en betydande skillnad. Pers verksamhet vilar idag på tre ben: hingsthållning, inackordering och deras egen uppfödning. Att hålla en hingst innebär att stuteriägaren om han eller hon äger hingsten tar betalt för att hingsten betäcker ston. Inom fullblodsuppfödning är endast naturlig betäckning tillåten, vilket härstammar från gamla traditioner i England. Inackordering innebär att uppfödaren tar emot annan ägares sto under dräktighetsperioden och uppfödningen av fölet mot ersättning. Antalet egna ston för aveln varierar ständigt men för närvarande äger han tio stycken. Som ett komplement till avelsverksamheten bedriver Per gräsmatteodling på trettio hektar tillsammans med en annan firma. Den övriga arealen används till foderproduktion och beten.

Ganska snart leder intervjusamtalet över i att Per börja prata om lönsamheten, han säger att de ett tag hade bestämt sig för att avveckla hela verksamheten. Ändå har de valt att fortsätta ytterligare ett tag. Mycket är tack vare att en av deras hingstar har uppvisat mycket bra resultat och att de

har några bra ston kvar som lämnat lovande avkommor som springer på Täby Galopp. Han säger ändå att han är oviss inför framtiden, med en klar nedstämdhet.

R: "Så annars är ni på väg att avveckla avelsverksamheten?"

Per: "Jaa för det är inte lönsamt, det är för tufft!"

2.1 Ekonomiska villkor

Som styrande organisation har Svensk Galopp i sitt mål- och strategidokument fastslagit att antalet svenskuppfödda hästar behöver öka från knappt tre hundra till närmare fyra hundra stycken (Svensk Galopp¹). Detta för att ha en bärkraftig population av hästar som sedan utgör stommen i tävlingarna. Dock uppvisar statistiken att den negativa utvecklingen fortfarande håller i sig. Både antalet svenskuppfödda föl som registrerats och antalet avelsston som betäcks minskar kontinuerligt.

Antal föl registrerade i Sverige	
2009	317
2010	273
2011	270

Antal avelsston betäckta	
2009	408
2010	363
2011	346

Källa: Svensk Galopp²

För att stävja den negativa utvecklingen har Svensk Galopp under ett flertal år antagit olika bonussystem för att gynna den svenskuppfödda hästen och öka dess attraktionskraft. För närvarande är bonusen utformat på ett sätt som gör att ägaren till en svenskfödd häst erhåller fyrtio procent i bonus av den prissumma som hästen springer in i ett lopp. Detta innebär att svenskfödda två-, tre- och fyraåriga hästar har möjlighet att erhålla bonus utöver ordinarie prissumma. Villkoren för att bonusen skall utbetalas är att hästen startar i ett s.k. öppet lopp, vilket innebär att alla hästar oavsett nationalitet får starta i loppet. I en artikel på Svensk Galopps hemsida säger Gunnar Werner och

Nicholas Cordrey, VD respektive sportchef på Svensk Galopp:

”Den nya omarbetade Svenskbonusen är lätt att förstå och fördelas dessutom ut till en bredare population hästar. Vår förhoppning är att det nya systemet kommer att uppskattas av våra ägare och ytterligare öka incitamentet att satsa på svenskuppfödda hästar” (Svensk Galopp).

Denna åtgärd har Svensk Galopp antagit i syfte att attrahera köpare till den svenskfödda hästen. Detta resulterar i att det blir en sundare marknad för den svenskfödda hästen och bättre försäljningspriser för fullblodsuppfödarna.

Gemensamt för samtliga informanter är att de är överens om att det måste till fler köpare för att den negativa trenden skall brytas. Det måste bli bättre priser vid försäljningen för att det skall kunna bli lönsamt att föda upp. Uppfödarna genererar liksom andra lantbruksföretag med betesdjur EU-bidrag för att djuren betar och vårdar landskapsmiljön. EU-bidrag erhålls genom det så kallade gårdsstödet och betesstödet som utgår för den näringsidkare som bedriver lantbruksverksamhet på sina arealer.

Svenska fullblodsuppfödare har möjlighet att tjäna pengar på sina avkommor genom i huvudsak två vägar. Den första möjligheten är genom den direkta försäljningen av avkomman, då den skall byta ägare. Större delen av försäljningarna sker idag genom att de ropas ut på en så kallad åringsauktion, vilket innebär att hästen säljs när den är ett och ett halvt år gammal. På auktionen förmedlas hästarna från uppfödarna till nya ägare genom budgivning. Efter att fullblodshästen sålts på auktionen placeras den oftast direkt i professionell träning.

En fullblodsåring har anträt försäljningsringen och snart börjar budgivningen på Stockholms åringsauktion 2011. Vid podiet syns auktionsutroparen Alistar Pim och i omgivningen finns potentiella köpare. Foto: Stefan Olsson/ Svensk Galopp.

Hästen rids sedan in hos den professionella tränaren och förhoppningen är att den skall starta under kommande tvåårssäsong. Detta innebär att ägaren behöver betala för att hästen i åtta månader till ett år innan den i bästa fall kommer till start. I många fall tar det ännu längre tid, då hästen ännu inte är redo för tävling. Den andra möjligheten till att få avkastning på en avkomma är den s.k. uppfödarpremien. Uppfödarpremien innebär att uppfödaren erhåller en bonus som totalt uppgår till cirka tjugo procent av den totala summa som hästen eventuellt kommer att springa in då den tävlar. Uppfödarna anser att den är ett av de viktigaste incitamenten till att föda upp:

"Vi fick i alla fall tillbaka de pengar vi lagt ut för uppfödningen, det blir ingen vinst, men vi fick tillbaka det vi lagt ut och så får vi leva på uppfödarpremier då och det är uppfödarens lott idag" (uppfödaren Per)

"Det är oerhört viktigt för uppfödare i Sverige att vi har den uppfödarpremie som vi har!" (uppfödaren Anders)

Per berättar att det för honom är uppfödarpremien som kan ge vinst idag,

han berättar vidare att själva uppfödningen generellt inte genererar några pengar. För att en uppfödning skall få kostnaderna täckta vid ett och ett halvt års ålder så måste den betinga ett pris på 75 000 kronor enligt svenska fullblodsavelsföreningens måldokument och då har man inte tagit betalt för arbetet berättar Per.

Ett försäljningspris på 75 000 kronor är det dock få hästar som betingar på åringsauktionerna i Stockholm, som är den i särklass största auktionen i Sverige. Genomsnittspriserna har haft en mycket negativ utveckling sedan 2008:

År	Totalt antal i katalog	Strukna	Sålda	Återropade	Totalt bud gm ringen	Snitt
2004	79	8	38	33	2 795 000	39 366
2005	69	7	35	17	2 552 000	49 077
2006	56	8	33	15	3 690 000	76 875
2007	92	12	48	32	5 724 000	71 550
2008	109	8	47	54	5 246 000	51 940
2009	120	15	41	64	5 298 000	50 457
2010	100	4	49	38	4 855 000	50 885
2011	80	7	48	25	3 332 000	45 643

En resultattabell över auktionsresultaten från 2004 fram tills 2011. Denna visar på en negativ prisutveckling sedan 2008. Källa: Stockholms åringsauktioner ekonomisk förening, 2011.

Ett mer detaljerat resultat från 2011 års auktion visar att medianen låg på 32 500 kronor för de sålda hästarna vilket är långt under de 75 000 som behövs för att en uppfödning skall betala för sig (Stockholms åringsauktioner ekonomisk förening 2011).

Informanternas känslor är av varierande slag när de senaste årens prisutveckling kommer på tal. Två av informanterna, Anders och Helena säger med jämnmod att de senaste årens prisutveckling är oroande och söker en förklaring i den världsomspännande ekonomiska kris som slog igenom några månader innan auktionen sommaren 2008. Informanten Helena förklarar att den allmänna ekonomin spelar in på auktionsresultaten. När börsen dök 2008 så påverkade de visserligen priserna på auktionen men det största problemet är att den kvarlämnat en lång psykologisk effekt, en ovilja till att investera. Sporten är konjunkturkänslig säger hon. Att uppfödningen är konjunkturkänslig visar på effekterna av en globaliserad värld. Att den

trygga lokala platsen påverkas av den globala världens händelser visar på att uppfödarens livsvärld ständigt står inför förändring utan att uppfödaren har möjlighet till påverka detta. Vare sig de vill eller inte så utsätts deras verksamhet av påverkan från världen. Informanten Pia berättar om sin känsla för att sälja på auktion: *"Det är jobbigt att sälja på auktion, man vet inte hur det ska gå. Prisutvecklingen är ju katastrofal för de senaste åren.."* med en efterföljande uppgiven suck! Per berättar uppgivet hur han tycker att det är förnedrande för uppfödarna att drygt 30 procent av hästarna på auktionerna går tillbaka till sina uppfödare då det inte fått ett bud eller ett bud som uppfödaren kunnat acceptera. Han undrar vad man skall med auktionerna till och ställer sig frågan varför man skall komma dit med en massa fina hästar när det inte finns tillräckligt med köpare? Han resonerar vidare att skall det bli något intresse för det här med uppfödning så måste det i alla fall kunna bära sig för en vanlig uppfödare som inte har någon annan verksamhet som går in med pengar och stöttar avelsverksamheten.

R: "så det är nästan lite välgörenhet att föda upp..?"

I: "Ja det är ju så, för man bjuder på sitt arbete och man bjuder på sin kropp och aa det är ju slitigt men det är ju jätligt roligt men jag menar det finns ju gränser va!" (Uppfödaren Per)

2.2 Drivkrafter

Det är intressant att se vilka incitament i uppfödarnas livsvärld som utgör drivkrafter till uppfödningen, trots att det är svåra tider för flertalet av dem. Informanten Anders berättar: *"Premien har viss betydelse för ekonomin men ännu större betydelse som uppmuntran. Det är bra att den är direktrelaterad till löpframgångar"*. Pengar som belöning för att öka motivation och drivkraft är idag något som är vanligt i samhället. Det förekommer såväl inom näringslivet som hos de svenska uppfödarna. Att en ekonomisk belöning verkar stimulerande och får en aktör att satsa vidare är tydligt i detta fall, särskilt då den har betydelse för ekonomin. Den direkta kopplingen till löpframgång kan ses som en väg för uppfödaren att i sin livsvärld hela tiden behöver sträva efter mer kvalitativt material och en förbättring inom verksamheten.

Anders berättar att han tycker att det Svensk Galopp kan göra är att stödja, men att incitamentet och intresset till att föda upp galopphästar måste ligga på uppfödaren själv. Han tycker att det viktigaste bidraget som Svensk Galopp kan tillföra är att marknadsföra sporten och attrahera nya köpare eftersom det enligt honom är den grundläggande orsaken till den negativa

utvecklingen.

”Jag skulle kunna sälja gården och låt oss säga få 20 miljoner och inte behöva göra en knop för resten av livet. Men vad ska vi göra sen då, jag menar vad ska vi göra? Det är en livsstil men samtidigt får man se hur länge man orkar” (uppfödaren Per)

Tveksamheten inför vad en individ skall göra efter stora förändringar kan förklaras med hjälp av att de har en kontinuitet i sin livsvärld, en trygghet. Individen har funnit en trygghet i sin livsvärld som många gånger skapats av dess rutiner. Giddens argumenterar att vi bygger upp vår vardag med rutiner, vilka sedan skapar en trygghet för den sociala tillvaron (Johansson 2007). Den säkerhet som rutinerna skapat i individens livsvärld kan göra att människor låser fast sig i en viss föreställning och då inte vågar pröva något nytt.

Olika mål kan anses ha betydelse för drivkraften till att föda upp. Ett sådant mål som ständigt återkommer hos några av informanterna är att vinna ett specifikt lopp nämligen Svenskt Derby. Detta lopp är inom galoppvärden ett av de största som en uppfödares avkomma kan vinna, i alla fall sett till den ära och prestige som innebor i detta lopp.

Informant Helena berättar om en av orsakerna till att hon fortfarande föder upp: *”Det är intresset av att man fortfarande inte ger upp hoppet om att få fram den där kanonen”*. Det sista som överger en individ och en entreprenör är hoppet, viljan att nå framgång och uppfylla det mål som man byggt upp inom sig. Kanske är det svårt för en individ att inse att det finns stora hinder och trots det fortsätter att arbeta för sin vision och mot sitt mål oavsett eventuella följder. Detta kan förklaras med hjälp av sociologen W.I. Thomas tes om situationsdefinitioner. Thomas säger att om människor definierar en situation som verklig så kommer den också att bli verklig till sina konsekvenser oberoende av situationens egna ”inre” sanningshalt, oavsett om situationen är objektivt verklig eller inte (Berg 2007: 173).

Informanten Pia berättar: *”Det gäller också att vända det här mentalt och tro på det man gör”*. Pia berättar att det hos vissa delar av uppfödarkåren finns en negativ syn på framtiden och hon tycker att det måste vara svårt att se någon framtid om man hela tiden är negativ. Om det finns problem behövs det vidtas åtgärder menar hon, som att till exempel rationalisera sin verksamhet och lägga mer energi på att förbättra kvalitén. Den mentala inställningen till livsvärlden är viktig för hur individen skall uppleva

framtidsmöjligheterna. Ibland händer det att aktörer inom olika branscher intar en "offerroll" som blir svår att komma ifrån. Individen i sig är inte ett offer till en början, men om individen tillräckligt ofta och konsekvent utsätts till att bli ett offer av andra så kommer denne till slut att bli det (Berg 2007).

2.3 Traditioner

Galoppsporten härstammar från gamla traditioner och anor. Detta blir kanske allra tydligast kring de större tävlingsdagarna med många högkvalitativa och fina lopp. Många gånger när jag berättar om att jag är intresserad av hästkapplöpningar till människor som håller på med hästar inom andra discipliner så associerar de snart det som "sporten med hattar och champagne". Detta är i och för sig inte helt felaktigt alla gånger, särskilt inte när det handlar om just dessa större tävlingsdagar. Gemene man förknippar dock oftast sporten med trav eller bara hästar.

Samtliga informanter som jag besökt ser denna tradition som en möjlighet att göra sporten till något unikt som kan skilja sig från andra sporter och särskilt travsporten. De ser denna profilering som en väg till att attrahera nya köpare och ser väldigt positivt på den tradition som råder kring de större tävlingarna. När jag samtalar med en av informanterna kring ämnet så skiner hon plötsligt upp och berättar om sin syn på det hela:

R: "Många förknippar fortfarande galoppen med hattar och champagne?"

I: "Ja det finns fortfarande"

R: "Hur ser du på det?"

I: "Jag är ingen snobb själv och jag är dålig på att klä upp mig och sådär måste jag känna. Men det är tradition inom sporten, jag menar i England och i Frankrike är det ännu värre, USA vet jag inte hur det är och Irland naturligtvis och jag tycker att det är samma som att kolla på Nobelfesten, högtidskläder och fina middagar jag menar varför kan man inte ha det till sport? Jag menar sporten är öppen för alla, så det blir blandat. Jag tycker att det blir lite fest kring tävlingarna när det är hattparader, det är det man måste göra. Man måste göra lite fest av det hela!" (uppfödaren Helena)

Hon berättar vidare att hon tycker att det är roligt med en hattävling, där bästa hatt vinner pris och att det finns ett pris för bäst välgjorda häst och att träckaren, den som leder hästen, är välklädd. Det blir lite roligt menar hon

och berättar att det känns kul. En annan informant ser liknande på traditionen:

På detta sätt marknadsför sig Svensk Galopp inför en större tävlingsdag, genom bl.a. storloppsfest samt hatt- och skoparad. Foto: Svensk Galopp

Jag tycker att det är väldigt trevligt det här med att man klär upp sig och att det skiljer sig från travet som är supersunkigt och att gå på Solvalla är skittråkigt. Så jag tycker det är trevligt, jag tycker våran sport är värd att man har lite snyggare kläder när man går på Täby och gärna champagne och festligheter tycker jag! Jag är för det. (uppfödaren Pia)

Informanten Pia resonerar vidare att hon inte tycker att det är särskilt viktigt med hattar men däremot att man visar respekt för sporten och att man ärar hästarna. Detta tycker hon inte behöver betyda att det är en snobbsport utan att resonerar att folk borde kunna ta på sig ett par rena jeans, en fin tröja och klä upp sig lite lagom. Informanten Per ser på ett likande sätt på traditionen:

"Jag tycker i och för sig det är okej med att galoppen profilerar sig med hattar och Champagne. Jag tycker att vi ska hålla på det, även om det är från grevar och baroners tid. Så att det kan ju vara lite speciellt. Går man och kollar på trav så är det ingen stil va! Det kan väl vara trevligt att man

klär upp sig och sen behöver det ju inte vara frack och sådär, men att man har lite stil kan ju vara en av grejorna för galoppsporten, det tycker jag är okej”

Informanterna berättar att syftet är att skapa en feststämning och att det inte finns något bakomliggande syfte till att skapa något högre ”stånd”. Alla är välkomna till att delta. Galoppsporten har en helt annorlunda publik än travet och väljer att profilera sig genom ”fest och glädje”, som de uttrycker sig. Informanterna berättar att de upplever det som positivt att de större tävlingarna profileras på detta sätt och att traditionerna värnas. Bourdieu argumenterar kring detta utifrån begreppet symboliskt kapital. Genom att exponera det symboliska kapitalet, som i det här fallet utgörs av det välklädda och eleganta söker uppfödarna och Svensk Galopp attrahera publik och nya kunder. Den eleganta klädkoden återfinns ofta hos individer som är kapitalstarka, det är naturligt för dessa att vara ”uppklädda”. På detta sätt finns det en vilja hos Svensk Galopp och uppfödarna till att konvertera det symboliska kapitalet till ekonomiskt kapital. Detta blir en följd genom att de indirekt vänder sig till individer som normalt sett klär sig väl och som har finansiella muskler (Carle 2007: 383f).

Som en följd av att galoppsporten liksom andra sporter haft en svag utveckling på den fysiska publiksidan vill sporten framhäva en starkt identitet på de större tävlingsdagarna. Syftet är att locka publik då det minskande antalet besökare troligtvis upplevs som ett hot. Den värld som vi lever i idag är en annan än på den tiden när människor vallfärdade till sportevenemang för att träffas och underhållas. Idag kan människor träffas virtuellt och följa sportens händelser genom både tv- och internetsändningar. Detta är en stor förändring i de aktivas livsvärld genom att sporten blivit allt mer tillgänglig utan att intresserade behöver vara fysiskt närvarande vid de platser där utövandet av sporten sker. Traditioner uppstår ofta när det moderna fått allmänt genomslag i en individs livsvärld. Många gånger kan värnandet av traditioner förknippas med konservatism, vilket ofta kan vara helt felaktigt. Det kan istället handla om att finna en stabil punkt i livsvärlden vilket sedan utgör en form av trygghet. Denna trygghet har blivit viktigt och upprätthålls genom traditioner då den globaliserade värld som vi rör oss i idag medför en osäkerhet och rotlöshet om vart vi egentligen hör hemma.

2.4 Gemenskap och utbildning

De svenska fullblodsuppfödarna har en rikstäckande intresseförening vid

namn svenska fullblodsavelsföreningen, SVAF. SVAF har som mål att främja fullblodsaveln och kapplöpningssportens utveckling i Sverige. På föreningens hemsida kan man läsa att de arrangerar studieresor och håller i föreläsningar för medlemmarna. En informant berättar att föreningen har viss representation i Svensk Galopp men att den inte har särskilt mycket att säga till om.

När jag frågar informanterna om hur de upplever klimatet mellan olika uppfödare och om det är någon särskild konkurrens så berättar informanten Pia om hur upplever det:

”Nej vi är inte dumma mot varandra på något sätt. Det är ingen särskild konkurrens och inte heller särskilt mycket samarbete, vi har inte så mycket kontakt. Det är klart att vi kan skicka hästägare till varandra som söker boxplats och sådär men annars inte [...] det jag kan känna däremot är att det hade varit trevligt med lite mer gemenskap, det kan jag känna”

Pia berättar att uppfödarna träffas två gånger om året ungefär, en gång när det är årsmöte och i samband med att SVAF har möte på Breedersdagen i augusti. Breedersdagen är en tävlingsdag för uppfödarna, där deras uppfödningar tävlar i större lopp och som ger uppfödaren möjlighet till att erhålla betydande premier ifall deras uppfödningar skulle springa bra. Annars tycker hon inte att de har något större utbyte. Det hon däremot tycker skulle behöva bli än mer livaktigt är utbildningsdagar och föreläsningar eftersom hon upplever att kunskapsnivån hos många uppfödare är låg. Hon tycker att det skulle vara något för Svensk Galopp att bidra med för att stärka fullblodsaveln. Informanten Helena instämmer i att det skulle behövas mer gemenskap och att det skulle kunna anordnas mer aktiviteter och arrangemang, men säger samtidigt att hon uppskattar de resor som SVAF anordnar eftersom att det ger uppfödarna möjlighet att lära känna varandra lite bättre.

”Jag tycker inte att det är någon direkt konkurrens mellan de olika uppfödarna och vi har inget direkt samarbete heller, det är så pass få professionella uppfödare i Sverige. Det är mest mindre uppfödare med ett eller två ston. Däremot tycker jag att svenska uppfödare och tränare är okunniga”(uppfödaren Per)

Att flera av uppfödarna saknar en gemenskap, ett forum att kunna utbyta tankar och idéer inom kan förklaras genom de fåtaliga träffar som de har att

tillgå. Gunnarsdotter beskriver i sin avhandling att möten i dagens samhälle används som en ritual för att lösa problem och när individer träffas alltmer sällan blir de informella mötena formaliserade som ett försök till att så mycket som möjligt ta vara på mötet (Gunnarsdotter 2005: 96). Än mer upplevs avsaknaden av gemenskap när det endast är ett par träffar om året där det ena är ett årsmöte och det andra ett möte under en tävlingsdag. Möten är av stor vikt för att upprätthålla gemenskap och när dessa är få kan avsaknaden av ett sammanhang bli påtagligt och ensamhet upplevas.

Att bedriva verksamhet inom den agrara näringen innebär många gånger att mycket arbete skall bedrivas på egen hand. Livsstilen som många gånger följer med en lantbrukare är att det är mycket ensamarbete.

Galoppuppfödarnas efterfrågan av gemenskap kan förklaras genom att de vill etablera sig som människa i ett sammanhang och få en stärkt identitet som uppfödare. Kunskapsmängden hos en individ är stor del socialt betingad och människan lär sig i samspel med varandra, vilket innebär att kunskap är socialt fördelad (Bäck-Wiklund 2007: 82). Önskan om en ökad gemenskap hos några av informanterna skulle alltså kunna hjälpa till att höja kunskapsnivån hos uppfödarna som i några fall upplevs som låg. Om gemenskapen skulle kunna höjas ges möjligheten till att mer löpande utbyta erfarenheter och genom detta kan även kunskapsnivån höjas. Livsvärlden är en sfär där det finns möjlighet för ett rationellt samtal som kan ge gemensam förståelse mellan människor och utan naturliga och kontinuerliga mötesplatser uteblir denna möjlighet.

2.5 Möjligheter inför framtiden

Galoppsporten står inför stora förändringar då huvudstadsbanan Täby galopp i Stockholm har sålts till förmån och finansiering för den nya huvudstadsbana som skall byggas i Bro-Önsta. I Malmö pågår också förhandlingar om huruvida galoppbanan på Jägersro kommer att få flytta från anläggningen om några år och om en ny kapplöpningsbana eventuellt ska byggas även där. Den nya huvudstadsbanan har skänkt fullblodsuppfödarna tillförsikt inför framtiden och de hoppas på att det skall bli ett lyft för sporten när den nya anläggningen tas i drift 2015.

Informanten Helena berättar med entusiasm hur hon tror att den nya banan kommer att innebära ett uppsving för sporten och säger att hon skulle bli förvånad i fall att det inte blev ett lyft, hon säger så här:

”Att de lyckades köpa gården i Bro är väldigt bra. Jag har svårt att tänka mig att det inte skulle bli ett lyft. Jag såg en intervju med Bro-Hof golfbana och ägaren till den var väldigt positiv till att det skulle komma en galoppbana. En golftävling som de anordnar, Scandinavian Open eller vad den hette lockar femtio till sextio tusen åskådare och om man samtidigt anordnar galopptävlingar på kvällen så borde det inte vara så svårt att locka över ett par tre tusen att kolla på galopp efter att de tittat på golf under dagen. Det är ju ofta människor som har det ganska bra ställt som kollar på golf!”

På bilden syns huvudbyggnaden på den gård där den nya huvudstadsbanan kommer att byggas i Bro-Önsta. Foto: Stefan Olsson/Svensk Galopp.

Informanten Pia tror liksom Helena att den nya banan kommer att innebära ett lyft:

”Jag tror att det blir ett lyft med den nya banan och föder man upp bra hästar så tror jag att man har en bra chans. Det kan bli hur bra som helst med en ny bana, med design och en massa fin arkitektur! Jag tror även att Jägersro kan bli fint och få en bra möjlighet”

Några av informanterna berättar om hur konsortium kan vara en väg att gå för att attrahera nya ägare. Genom att flera ägare är med och delar på

kostnaderna för en häst så behöver det inte bli så dyrt för varje enskild ägare. En kapplöpningshäst i proffsträning kostar idag omkring 10 000 kronor i månaden. Informanten Helena berättar att hon tycker att det är väldigt positivt att det finns bolag som sysslar med konsortium och som tar hand om de administrativa delarna så att människor enbart behöver fokusera på att vara ägare och ha det roligt.

"Konsortium är något bra, dels så kostar det inte så mycket och folk ges möjlighet till att samlas kring något, en massa socialt och så finns det hästägarrum som folk kan ta en kaffe i och umgås..." (Uppfödaren Pia)

Samtliga informanter talar om att de tycker att det är väldigt viktigt att galoppen blir mer synlig som sport. För att hitta nya ägare måste galoppsporten stärkas i sig själv och få en större medietäckning. Per berättar att tack vare det minskade antalet ägare och uppfödare så är det viktigt att uppmärksamma alla typer av intresserade om sporten skall överleva och växa. Per säger: *"Alla måste vara med, alla behövs, vare sig det är amatörtränare eller amatöruppfödare eller vad nu är för något. Vi behöver ju mängden, för annars, jag menar det finns ju en gräns"*. Per menar att ägare är lite nyckeln till problemet och säger att har vi inga ägare så har vi snart inga tävlingar. Han förklarar att det är ju dyrt och det är få privatpersoner som har råd ha häst i träning. Han tycker att det är svårt att få sporten attraktiv för folk.

Per berättar om hur Svensk Galopp skulle kunna stänga det Svenska Derbyt för importer och att loppet enbart skall vara förbehållet skandinaviskt uppfödda hästar. Anledningen till detta är att importerade hästar många gånger är bättre vid ett tidigt stadium i utvecklingen i jämförelse med den svenskfödda hästen och därför har konkurrensfördelar. Han resonerar kring att detta skulle skapa en starkare marknad för den svenskfödda hästen. Han tar upp Danmark som ett exempel och säger att deras avel fick ett uppsving när de stängde sitt Derby för importerade hästar. Visserligen har kvalitén sänkts och de har förlorat några hästägare som en följd av beslutet men menar att de räddat den danska fullblodsaveln. Det har byggts upp en mer attraktiv marknad för deras produkt. Svenskt Derby är ett oerhört känsloladdat lopp och en het fråga huruvida det skall vara öppet för hästar av alla nationaliteter eller enbart förbehållet skandinaviskt uppfödda hästar. Svenskt Derby är ett lopp som uppfödarna pratar känsloladdat kring. Genom att de sätter ord på fenomenet Svenskt Derby får det en innebörd (Bäck-Wiklund 2007). Derbyt är ett oerhört viktigt lopp där många av uppfödarna

har som högsta önskan att deras avkomma skall vinna loppet. Svenskt Derby är det årgångslopp för treåriga hästar som många ägare väljer att ha som mål redan när de bestämmer sig för vilken åring som de skall köpa in på någon aktion.

Ett flertal olika idéer till lösningar hos informanterna kan beskrivas genom att alla människor har *"ett slags kokboks-kunskap"* om hur samhället fungerar, en kunskap som handlar om hur verkligheten och samhället är beskaffade och vad människor måste göra för att saker skall bli genomförda (Bäck-Wiklund 2007: 79).

2.6 Kvalitet

Svensk Galopp driver en fråga om att den svenskuppfödda hästen behöver hålla högre kvalitet för att bli mer attraktiv, något som rör upp känslor hos några av informanterna.

Kvalitén hos stona bedöms genom att de skall ha ett bra "blod" och en formtalsranking på minst åttio är önskvärt för att kvalitén skall anses vara god. Ett formtal beskriver kvalitén på hur bra en häst varit när den tävlat och ju högre desto bättre. Formtalsskalan varierar från trettio och uppåt, vilket innebär att åttio är väldigt bra. Formtal, eller handikapp som det också kallas, fungerar som i golf fast tvärt om, ju högre handikapp desto bättre.

Ett problem är det att det är svårt eller kostsamt att få tag i ston av den rätta kvalitén. Informanten Anders berättar att det är svårt att sätta kvalitén i termer, han tycker att det handlar mer om stoets blodslinjer. Han resonerar att det är svårt att säga något generellt om kvalitén egentligen, han menar på att även ett "dåligt" sto kan lämna en bra avkomma. Han beskriver att det egentligen är lite som ett lotteri att föda upp, han säger att du aldrig vet om det kommer bli lyckat eller om det blir en bra avkomma. Däremot ser han oroväckande på det ständigt sjuknande antalet hästar som föds upp och säger: *"Sen tycker jag personligen att när vi kommit ner till ganska låga födelsetal, så är trotsallt det viktigaste att tänka på kvantiteten. Eftersom att det behövs fler svenskfödda hästar"*. Uppfödaren Per säger att alla vill ju egentligen jobba mot en högre kvalitet men då måste det ju skapas förutsättningar för att kvalitén skall höjas. Han undrar vem som vill importera dräktiga ston av hög kvalitet för dyra pengar när någon inte är beredd att betala för det. Per resonerar vidare att man måste jobba med det material som man har och mot det som marknaden är beredd att betala. Han säger att om marknaden är beredd att betala hundra tusen för en häst så får

han försöka se till att tillverka en häst som är värd hundra tusen. Han uttrycker sig frustrerat:

"Det går ju inte att tillverka Rolls Roys för en marknad som efterfrågar mopeder! Svensk Galopp hackar på uppfödarna att kvalitén måste höjas med det är ju ingen som betalar för kvalitén"

Per menar att ingen professionell uppfödare kan ta förlusterna som uppkommer. Han menar att en del uppfödare har mycket pengar som ständigt kan täcka förlusterna eller ett framgångsrikt företag vid sidan av som kan stötta uppfödningens verksamheten. Problemet ligger lite i att det är svårt att få ut ett rättvist pris om man satsar på bra kvalité.

"Jag avlar mycket på prestation och har som mål att bara ha ston som har över 80 i formtal. Detta har jag lyckats med de sista åren men tycker inte att jag fått "cred" för det på åringssauktionerna!" (uppfödaren Helena)

Som hingsthållare berättar Helena att det är väldigt svårt att säga till någon att *"ditt sto är för dåligt"* och får inte komma på betäckning. Hon berättar att det finns många exempel på ston som inte ens en gång startat men som ändå senare har kunnat hävda sig i aveln. Hon tycker att det är en svår fråga att lösa, hur man skall kunna sålla bland kunder. Hon berättar att i dagens läge tar man nästan vad man får nu när det finns ett minskande antal ston att betäcka.

Informanten Pia ser lite annorlunda på diskussionen om kvalité. Hon tycker att det avlas på för dåligt material generellt sätt och undrar då varför folk skall köpa häst. Särskilt när det kostar så pass mycket pengar att placera hästen i professionell träning. Hon säger att formtalet på ett avelssto är en kvalitetsstämpel och tycker att ett formtal på åttio är kvalitativt. Hon upplever att det är lite av den magiska gränsen men säger att hästar med ett formtal på sjuttio till sjuttiofem säkerligen också kan bli bra avelston. Hon berättar vidare att hon tycker att ston med ett formtal på lägre än sjuttio inte är något att avla på om de tävlat länge, även om de skulle ha vunnit under sin karriär. Hon tycker att det finns två sätt att se på fullblodsaveln, antingen föder man upp en häst för att träna den själv och då är inte kvalitén det viktiga eller så föder man upp professionellt och för en marknad. Pia säger: *"Jag tror att en bättre kvalité är den enda rätta vägen att gå för att få bra betalt. Man kan inte lura folk med att sälja hästar av dålig kvalité"*. Pia

berättar att hon tycker att det är bra att det inte betalas ut premier till uppfödare om beloppet understiger tvåtusen kronor och tycker på så vis att det är bra att det går mer pengar till de uppfödare som får fram bättre hästar. Hon tycker dock att det är synd att de uppfödare som lyckas få fram hållbara och slitstarka hästar som tävlar upp i högre ålder inte erhåller någon bonus, såvida de inte erhåller ett pris på minst 50 000 kronor. Uppfödarpremien utgår när hästen blir fem år berättar hon.

Informanterna berättar att det har funnits marknadsfördelar med att ha en väl preparerad häst inför auktionen men att dessa börjar försvinna. De hästar som haft sämst kvalité och som varit dåligt preparerade har fått dåligt betalt och har nästan helt försvunnit från marknaden. Denna förändring har således lett till att normen för vad som är en välpreparerad häst börjat att suddas ut, vilket lett till att andra värden hos hästen än enbart de yttre attributen fått större tyngd. Dessa värden kan handla om att en potentiell köpare lägger större vikt vid hästens "blod" snarare än vid det skick som den presenteras i vid försäljningstillfället. Detta har resulterat i en förändring i uppfödarens livsvärld då fördelarna av att ha en välpreparerad häst minskat.

Att normen för vad som är en välpreparerad häst håller på att suddas ut innebär att de mindre välpreparerade hästarna, avvikarna, håller på att försvinna från marknaden. Durkheims resonemang kring att det krävs några avvikare i ett samhälle för att bekräfta normen för vad som är korrekt innebär att det snart kommer att vara svårare att urskilja vad normen är för en bra häst (Berg 2007).

2.7 Hinder inför framtiden

Nästan alla informanter talar om att det minskande antalet köpare är ett av de största hindren inför framtiden. Informanten Anders berättar att han inte bara tycker att det är viktigt att hitta nya ägare utan också värna de som finns. Han berättar att det inte är en helt obetydlig omsättning av hästägare och köpare. Anders resonerar att enda chansen att köpa en potentiellt bra häst för en rimlig summa är att köpa en åring på en auktion. Detta vill han dock inte rekommendera för nya ägare som ger sig in i galoppsporten eftersom osäkerheten är stor kring huruvida hästen kommer till start och hur den utvecklar sig. Han menar att risken finns att ägaren inte är tillräckligt uthållig när de köpt en åring på auktionen, vilket kan göra att nya och potentiella ägare försvinner. Han säger lite tröttsamt att det idag är svårt att sälja häst oavsett ras och tillägger att det viktigaste ändå är en stark och synlig sport inför framtiden för att nya ägare skall attraheras.

Något annat som ett par av informanterna belyst som ett hinder och som de tycker är ett problem är importen av åringar och tvååringar till Sverige. Informanten Per berättar att han tycker att det är lite importer varje år och säger att det rör sig omkring tjugo till trettio stycken åringar och tvåringar. Problemet är bara att dessa få hästar slår ut den svenska aveln tack vare att dessa hästar är något bättre eller snarare tidigare i utvecklingen än de svenska berättar han. Han säger att det är mer fördelaktigt för en uppfödare i till exempel USA eftersom att deras klimat på många platser är gynnsammare än här och då kan deras avkommor komma till världen tidigare med bättre förutsättningar. Han säger att den svenska hästen är ikapp den importerade i slutet av treårssäsongen och är minst lika bra till fyraårssäsongen. Han berättar att det inte är jättedyrt att köpa en bra häst i USA. Han säger att köpare som ropar in hästar för att vara med och tävla i det svenska Derbyt inte betalar mer än runt trehundra tusen kronor för en bra häst. Jag blir givetvis nyfiken till varför köpare importerar hästar och frågar Per om anledningarna till detta förutom att du får en potentiellt bättre häst, han berättar:

I: "Jag pratade med en större tränare på hästfesten och så kom han fram och sa att min hingst är fin och det var ju jäkla kul! Sen började vi prata mer[...] jag har varit i Kentucky flera gånger och han sa samma sak, det är kul att gå där att bara finnas där och liksom det är det. Det är lite skillnad att gå på Täby Park hotell och ropa in en häst. Jag menar det är en fantastisk miljö!"

R: "På vilket sätt skiljer det sig?"

I: "Ja men herregud, det är ju så stort! Du går och tittar på hästar och så sätter du dig och käkar och så går och sätter dig i auktionshallen och sen går du ut och tittar på hästar och de stora hästägarna kommer och det är fantastiska härstamningar och de ropar för och där gick en för en miljon dollar och liksom det är[...] en helt annan värld!"

En påverkan från en globaliserad värld där det finns möjlighet till att transportera hästar från andra sidan Atlanten är en förändring i uppfödarnas livsvärld. Informanten Helena berättar hur hon ser ett internationellt fenomen som ett stort hot för galoppsportens framtid i Sverige. Hon berättar att hon är orolig för det här med spelet och att det blir en fri spelmarknad där stora internationella aktörer släpps in på marknaden vilka sedan inte betalar tillbaka till sporten och uppfödningen som ATG gör.

Uppfödarna är en mindre avskärmade från den nationella och internationella politiken. Svensk Galopp har i enlighet med EU:s regler kunnat avsätta tjugo procent av budgeten till att stödja den svenskfödda hästen genom premier och bonus i de lopp där de tävlar. Utöver detta har Svensk Galopp finansierat uppfödarpremierna med hjälp av pengar utanför de tjugo procent som är budgeterat för den svenska hästen och därmed använt ytterligare tio procent för detta ändamål berättar informanten Anders. Han säger att andra stora galoppländerna som Italien och Frankrike gör på detta sätt och använder ännu mer än tio procent utöver de tillåtna tjugo procenten. Totalt används just nu trettio procent av de medel som Svensk Galopp förfogar över till att stödja den svenskfödda hästen.

En anmälan från en anonym person till Jordbruksverket om att Svensk Galopp felaktigt har lagt uppfödarpremien utanför de tillåtna tjugo procenten har lett till problem. Nu måste dessa tio procent troligen placeras in i de tjugo procent som är förbehållet den svenska hästen på direktiv från jordbruksverket berättar informanten Anders.

Informanten Anders berättar att han tycker det är problematiskt att ha med jordbruksverket att göra. Han tycker att det är väldigt negativt hur de behandlat svenskprogrammet och förstår inte riktigt hur de tänker när de samtidigt stödjer vissa avelsfrämjande åtgärder. Han tycker att Jordbruksverket liksom Sverige försöker vara bäst i klassen med att följa regler där många andra länder som Italien och Frankrike inte bryr sig särskilt mycket, han berättar:

”När jag sa det till handläggaren på jordbruksverket att det är faktiskt så att det som man kan diskutera om stöden för svenskfödda hästar är större än någon annanstans, så svarar handläggaren: att bara för att andra gör fel så skall inte vi göra det”

Informanten Per berättar irriterat hur han ser på Jordbruksverkets agerande efter anmälan:

”Frankrike, de har ju minst trettio procent, de är ju så otroligt skickliga och jordbruksverket är ju så otroligt korkade, så de jaha! Återigen bäst i klassen och göra precis som EU-reglerna och skiter fullständigt i att Frankrike och Italien bryter mot detta, det är deras problem, Sverige skall ha tjugo procent. Jag menar hur ska vi kunna konkurrera mot dessa konkurrenter?”

Det är inte jämna villkor! Nog med att det är svårt nu, det kommer inte bli lättare med dessa tjugo procent. Det här gör ju att trettio procent av vårt stöd försvinner när vi egentligen behöver ännu mer stöd...”

Per berättar något uppgivet att för deras egen del så kan de hålla på att föda upp lite längre men om det blir en kollaps och prisutvecklingen inte vänder så kommer det inte att fungera eftersom det inte finns några marginaler att tala om.

”Jag tycker att framtiden känns väldigt darrig nu, det känns lite som att det går på tomgång. Vi hade planerat för att lägga av och sälja gården nu, men så kom hingsten emellan och vi känner att vi har många fina avkommor på gång” (uppfödaren Per)

2.8 Föryngring och nyrekrytering

Föryngring och nyrekrytering inom fullblodsaveln kommer att bli problematiskt liksom inom andra agrara näringar. Det är ofta väldigt dyrt att ta över eller starta igång större lantbruksverksamheter. Ofta är kraftig skuldsättning den enda vägen att gå för att axla denna typ av verksamheter. Ett skäl till de ökade kostnaderna är det att priserna på jord- och skogsmark ökat markant, framförallt under det senaste decenniet.

Informanten Anders berättar att det till stor del är äldre personer som föder upp fullblodshästar och att nyrekryteringen i huvudsak verkar bestå av medelålders kvinnor. Det vanligaste är att yngre personer generellt satsar på att ha tävlingshästar och att aveln till största delen attraherar äldre intresserade. De flesta som sysslar med avel har någon gång börjat med tävlingsbiten och senare gått över till att syssla med avel och fullblodsuppfödning.

Informanten Helena berättar: *”Föryngringen inom uppfödarkåren är ett bekymmer, att få fram unga uppfödare!”*. Helena berättar att det finns några som är yngre än henne själv och känner att det är väldigt roligt men att det behövs fler uppfödare. Hon tror att det kan vara en fördel att vara insatt i sporten innan man börjar, hon säger:

”Att vara inblandad i galoppsporten och känna en massa folk måste ju vara bättre än låt oss säga en ”Svensson” utanför Gävle och att börja. Att vara involverad i sporten är helt klart

en fördel[...] jag tycker det är svårt att veta hur nya uppfödare skall rekryteras för det kostar ju. Jag vet inte hur man skall göra. Jag menar att det inte går att säga: betäck ditt sto och du får hundra tusen för din åring, eftersom det har varit svårt, trots att du haft bra material idag!”

De senaste årens prisutveckling i kombination med investeringskostnader gör det svårt att attrahera nya uppfödare. Informanten Per stämmer in i att ett av de större hoten för sportens framtid är den dåliga återväxten bland fullblodsuppfödarna. Han säger att han inte ser några nya stuterier växa fram liknande det han själv och andra kollegor driver, det kräver ju gård och mark för att syssla med uppfödning i större skala. Per undrar vem man skall övertala i det här läget och ge sin in i det här med hull och hår? Han säger:

I: ”En förlorad uppfödare är en förlorad uppfödare och dessutom säger dem som har hoppat av att fy fan vad skönt det här var”

R: ”Det är så alltså?”

I: ”Jaa, slippa gå upp på mornarna och slippa vara bunden och slipper det ena och slipper det andra och för många är det en befrielse naturligtvis! Och att försöka lura folk idag, unga människor, jag menar, jag var också ung och hade en massa drömmar om hur enkelt det här är...”

När en uppfödare har lagt ner sin verksamhet uppkommer en ny situation för uppfödaren, en ny livsvärld, att slita sig från de vardagliga rutinerna upplevs ofta som något nytt och kanske många gånger befriande.

För att hitta nya uppfödare måste galoppsporten vända sig till människor som redan har gård, mark och som sysslar med uppfödning resonerar informanten Pia. Hon säger att det är dyrt att föda upp med allt som det innebär och lättaste vägen att hitta nya uppfödare är att försöka attrahera sådana som redan är etablerade men som sysslar med uppfödning av andra raser, främst halvblodsaveln. Att marknadsföra fullblodsuppfödningens fördelar tror hon skulle vara ett starkt incitament för att få halvblodsuppfödare att konvertera till fullblodsuppfödning. Pia nämner fördelar som att det går oerhört mycket fortare att föda upp fullblodshästar och att uppfödaren erhåller uppfödarpremier om de lyckas få fram en bra avkomma.

Skillnaderna mellan fullblods- och halvblodsuppfödning är att en

fullblodshäst säljs vid ett och ett halvt års ålder oinriden på auktion medan en halvblodshäst säljs vid fyra till fem års ålder inriden. Kostnaderna för att föda upp en halvblodshäst är alltså oftast större vid försäljning än för en fullblodshäst. En uppfödare till en fullblodshäst erhåller uppfödarpremier på vad hästen springer in vilket inte är fallet inom halvblodsaveln.

Samtliga informanter nämner uppfödare av andra raser som en lösning på avsaknaden av nya uppfödare. De säger att detta skulle kunna vara en uppgift för SVAF och Svensk Galopp att gemensamt komma överens om en strategi för att marknadsföra fördelarna med fullblodsuppfödning.

2.9 Svensk Galopp

På Svensk Galopps hemsida går det att läsa om organisationens syfte och hur den är uppbyggd:

”Svensk Galopp är organisationen som förvaltar och utvecklar galoppsporten i Sverige. Svensk Galopps vision är att göra galoppsporten mer tillgänglig, uppskattad och synlig i samhället”

”Svensk Galopp består av två delar: Svensk Galopp - ideell förening och Svensk Galopp AB. Medlemmar i föreningen är Stockholms Galoppsällskap, Skånska Fältrittklubben och Göteborgs Galoppsällskap. Medlemmarna i sällskapen tillsätter Svensk Galopps fullmäktige som i sin tur utser styrelsen i föreningen. Styrelsen i Svensk Galopp AB är densamma som i föreningen. Den dagliga verksamheten i Svensk Galopp återfinns i Svensk Galopp AB” (Svensk Galopp³).

När jag intervjuat informanterna om deras situation så har Svensk Galopps roll många gånger varit återkommande bland de olika teman vi berört under samtalen. Känslorna har varit många och av varierande slag, övervägande kritiska. Den kritik som informanterna framfört under samtalen har främst handlat om två teman, nämligen bristen av information kring vad Svensk Galopp arbetar med och avsaknaden av inflytande från uppfödarna och deras intresseförening SVAF. Informanterna berättar återkommande om att Svensk Galopp ska arbeta för att marknadsföra sporten och attrahera nya ägare. Dock upplever informanterna att de inte riktigt känner till vad Svensk Galopp gör och att de inte upplever deras ansträngningar som tillräckliga vad gäller marknadsföring av sporten för att hitta nya ägare. Om Svensk

Galopps ansträngningar är tillräckliga för att marknadsföra sporten och attrahera nya köpare berättar informanterna så här:

"Nej, nej det är inte tillräckligt och inte visat några särskilda effekter, det är en svår nöt att knäcka" (Uppfödaren Anders).

"Inte vad jag känner till i alla fall, inte vad jag känner till" (Uppfödaren Pia).

"Många tycker att det har varit för dålig information om vad som kommer att hända och det håller jag med om. Men samtidigt är det fel att gå ut med informationen innan allt är klart" (Uppfödaren Helena).

Informanten Pia berättar att hon tycker att det varit lite för tyst med information på sistone. Folk upplever att de inte har någon koll på vad som händer inom galoppsporten, vilket har lett till kritik resonerar hon. Kritiken kring avsaknaden av information rör i huvudsak den process som galoppsporten under en längre tid genomgått med försäljning av den nuvarande banan och placeringen av den nya. Pia liksom informanten Helena berättar att många aktiva på Täby Galopp varit oroliga över hur allt kommer att bli med framtiden då de har sina verksamheter och arbetsplatser förlagda där. Att människor är oroliga och framför kritik kan härröra ur att deras livsvärld förändras och den uppbyggda tryggheten kring denna försvagas.

Schutz argumenterar om vikten av att information behöver vara offentlig och kontinuerlig för att människor skall känna sig delaktiga i vad som händer. Att en individ ställs utanför handlingarna innebär ofta att de uppvisar en ovilja till samarbete eller jobba framåt (Forslund 2009: 225ff). Det är alltså av stor vikt att individer tillhandahålls information för att känna trygghet och en vilja till att delta i en förändring. Detta är något som Svensk Galopp brustit i enligt några av informanterna. Schutz antagande om perspektivens ömsesidighet innebär att om ett samtal skall bli meningsfullt mellan två individer så behöver deras perspektiv vara utbytbara. Detta innebär att individerna skall kunna inta varandras ståndpunkter och positioner och fortfarande kunna förstå varandra (Bäck-Wiklund 2007: 78). När ett beslut inte har tillräcklig "lokal" förankring eller att berörda hörsammats uppstår lätt missnöje och människor motarbetar den tilltänkta förändringen.

” Nej de gör egentligen ingenting. Nu har vi fått en ledning som består av teknokrater utan någon som helst bakgrund i galoppsporten, de är bara affärsmän och det är livsfarligt visar det sig ju! Jag menar vi har ju sett vilka konstiga beslut som de fattar...” (Uppfödaren Per).

Beslut som upplevs vara dåligt förankrade och som fattats av en anonym och avlägsen beslutsapparat som en individ behöver interagera med innebär lätt att personen typifierar människor i beslutsapparaten som till exempel teknokrater. Desto anonymare och avlägsnare det vilket individen behöver interagera med desto hårdare blir typifieringarna, som till exempel ”invandrare och kommunist” (Bäck-Wiklund 2007: 79).

Per menar att ska man följa alla de ekonomiska teorier som finns så kommer svensk avel att slås ut. Han berättar vidare att har vi ingen avel så kommer det inte att finnas någon sport kvar, då det finns så lite att ta utav. Per fortsätter:

”De förstår alltså inte vad som driver den här sporten, det är ju typ vi uppfödare. Det börjar ju där, har vi inga uppfödare kvar, jag menar det är ju ingen spelsport att tala om om jag ska vara ärlig, om du jämför med travet, jag menar vi kommer inte klara oss på spelet, utan här gäller det att göra lite konstgjord andning”

Uppfödarnas inflytande i Svensk Galopp är i nuläget begränsat berättar några av informanterna. Uppfödarna utgör inte någon tyngd mot Svensk Galopp eftersom att SVAF inte är representerade som de var förut berättar informanten Pia. Hon tycker inte att uppfödarna är särskilt starkt representerade, det kunde vara mycket bättre.

Informanten Per stämmer in i att han tycker att det är problematiskt att uppfödarna inte har tillräcklig representation och att de saknar inflytande i Svensk Galopp. Han tar upp Danmark som ett exempel och berättar att uppfödarna där har betydande och stor möjlighet till att styra sporten. I Sverige har det varit likadant vilket nu har förändrats och försvunnit. Detta har gjort att det till stor del är hästägarna som styr sporten, tidigare var ju detta uppfödarnas sak, berättar Per frustrerat. Han tycker att många av dem som sitter i fullmäktige har satsat mycket begränsat med resurser och tycker att det rent principiellt borde vara de som satsat mycket också skulle ha stort inflytande. Det är fel att någon som endast äger *”en svans i en häst”* skall

sitta med och besluta om framtiden resonerar Per. Gunnarsdotter argumenterar att när det råder konsensus mellan makthavare och de som är underställda makten kan det ändå finnas en latent konflikt mellan de som har makten och de verkliga intressen hos dem som utesluts från makten (Gunnarsdotter 2005: 137).

Per berättar att han tycker att det är tråkigt att det finns få forum att annonsera på. Den enda direkt potentiella är Svensk Galopps hemsida vilken inte är utformad för det ändamålet berättar han. Han tycker att det händer för lite intressant på Svensk Galopps hemsida och att det hela tiden är "*husbondens röst*" som talar och att det mestadels är positiva kommentarer. Den styrande organisationen vill genom sin hemsida förmedla vad de håller för sant till den stora skaran aktiva och intresserade.

3 Slutreflektion

Med hjälp av den fenomenologiska teorin har jag sökt svar på hur fullblodsuppfödaren upplever sin situation och med hjälp av begreppet livsvärld analyserat materialet. Genom Schutz definition av begreppet livsvärld har jag belyst fenomen och upplevelser i uppfödarnas levda vardagsliv. Schutz definierar begreppet livsvärld som: *"livsvärlden utgörs av de världsliga händelser och institutioner och socialt accepterade konventioner som konstitueras och rekonstitueras genom människors vardagliga ochoreflekterade handlande"* (Bäck-Wiklund 2007: 76). Genom detta har jag tolkat Schutz definition av livsvärlden som den bild av verkligheten så som den uppträder för informanten och de fenomen som har betydelse för deras vardag.

Med hjälp av intervjuer som metod har jag träffat informanterna i deras hemmiljö och på den plats där de bedriver sin verksamhet. Genom att träffa informanterna i deras hemmiljö har det varit lättare att få en känsla av hur livet ter sig på den plats där de bedriver sin verksamhet. Med hjälp av djupintervjuer som i de flesta fall varat i omkring en timme har informanterna getts möjlighet att berätta om hur de ser på sin situation och de fenomen som påverkar dem. Genom att spela in intervjuerna har jag kunnat fokusera på samtalet istället för att anteckna. Efter avslutad intervju parkerade jag bilen för att anteckna hur jag upplevt intervjun och hur sinnesstämningen hos informanten förändrats inför olika fenomen och teman. Intervjuerna baserades på den halvstrukturerade livsvärldsintervjun, med tyngd på hur uppfödarna upplever sin situation, hinder och möjligheter. Detta är en av grundtankarna inom det fenomenologiska arbetssättet. Med hjälp av den halvstrukturerade livsvärldsintervjun har det gått att hitta olika teman i livsvärlden hos intervjupersonen som jag sedan kategoriserat in i nio kategorier. Att ta avstamp ur den fenomenologiska filosofin för en intervjuundersökning innebär således att jag försöker förstå uppfödarna utifrån deras perspektiv och beskriva hinder och möjligheter så som de upplevs av uppfödarna (Kvale och Brinkmann 2009).

Syftet med denna uppsats har varit att försöka ge en förståelse för hur uppfödarna upplever sin situation och förhållandet till styrande organisation, vad de upplever som hinder och möjligheter inför framtiden. På detta sätt har jag även tydliggjort drivkrafterna bakom uppfödningen och de ekonomiska villkor som uppfödarna förhåller sig till. Med utgångspunkt i detta formulerades uppsatsens frågeställning:

- Hur upplever uppfödarna sin situation och de ekonomiska villkoren för fullblodsuppfödning som de har att förhålla sig till?

- Vad upplever uppfödarna som hinder respektive möjligheter inför framtiden?

Efter att ha träffat och intervjuat fyra stycken fullblodsuppfödare i Mälardalsregionen har jag kunnat kategorisera nio fenomen som återkommer i samtligas livsvärld. De fyra uppfödarna har haft varierande åsikter och berättelser om de olika fenomen som jag kunnat uppmärksamma och sedermera kategoriserat. De nio fenomen som jag kategoriserat utefter informanternas berättelser är ekonomiska villkor, drivkrafter, traditioner, gemenskap och utbildning, möjligheter inför framtiden, kvalitet, hinder inför framtiden, förnyring och nyrekrytering samt Svensk Galopp.

De ekonomiska villkoren för en svensk fullblodsuppfödare uppvisar en negativ trend. Försäljningspriserna för de senaste årens åringsauktioner uppvisar en negativ utveckling sedan 2008, vilket hänger ihop med den allmänna ekonomiska konjunkturen. Sommaren 2008 inleddes början på det stora börsras som sedan dess har skakat världsekonomin och som påverkade åringsauktionen i oktober samma år. En informant berättar att det största problemet med denna kris är att den i första hand kvarlämnat en psykologisk effekt som resulterat i en ovilja till att investera och spendera pengar. Detta visar att uppfödarnas livsvärld i allra högsta grad påverkats och förändrats till följderna av den globaliserade värld som vi rör oss i. Uppfödarna och stuteriägarna ser problematiskt på det minskade antalet ston som finns tillgängliga vilket också utgör framtida problem för den styrande organisationen Svensk Galopp som behöver en kraftig population hästar till de lopp som det spelas på genom ATG. Det minskade antalet ston beror till stor del på att det är svårt att få ekonomisk avsättning för avkommorna, den dåliga prisutvecklingen har helt enkelt resulterat i att det inte är lönsamt att bedriva avel på material vars avkommor sedan inte betalar sig.

Drivkrafterna hos uppfödarna är relevanta för att förstå varför de väljer att fortsätta bedriva sina verksamheter. Då det inte är en helt problemfri bransch blir de bakomliggande orsakerna till drift än mer intressant. En informant undrar vad han skulle göra ifall han slutade föda upp eftersom han menar att det är en livsstil. Detta kan förklaras med Giddens, han argumenterar att vi bygger upp vår vardag med rutiner, vilka sedan skapar

en trygghet för den sociala tillvaron (Johansson 2007). Individen har alltså funnit en trygghet i sin livsvärld som många gånger skapats av dess rutiner.

Traditionerna inom sporten är något som uppfödarna håller högt och som de menar skall värnas. Den tradition som uppfödarna tycker är viktig och som kan användas för att ge sporten en tydlig profil är de större tävlingsdagarnas tema med "hattar och champagne" och en elegant klädkod. Uppfödarna menar att det under tävlingarna är viktigt att förmedla känslan av glädje och fest. De tycker att denna tradition är något som kan vara unikt för sporten och som kan vara en väg att gå för att hitta nya ägare. En informant tycker bland annat att det är viktigt att visa respekt för sporten genom att vara lagom uppklädd och genom detta ära hästarna. Dock har denna profilering även ett annat syfte vilket handlar om att attrahera publik till banan. Under de senaste decennierna har den moderna teknikens intåg gjort det möjligt för människor att sitta hemma och följa sportevenemang genom data och tv. Den fysiska publikens försvinnande har resulterat i en förändring i de aktivas livsvärld, där det krävs en stärkt identitet och profilering för att försöka locka publik till banorna. Detta är ett bra exempel på hur traditioner faktiskt kan stimuleras och även bevaras genom de förändringar som modernitet för med sig.

Fullblodsuppfödarna efterfrågar utbildning tillsammans med mer gemenskap. Idag träffas sällan uppfödarna och de upplever att kunskapsnivån hos en stor del av uppfödarkåren är låg. Uppfödarnas efterfrågan av gemenskap kan ses som en önskan att placera sig som människa i ett sammanhang och genom detta skapa en stärkt identitet som uppfödare. Det behov av gemenskap inom branschen som några av uppfödarna ger uttryck för skulle kunna tillgodoses på ett sådant sätt att även behovet av större kunskap skulle kunna tillfredställas som en bieffekt. Genom en ökad gemenskap höjs möjligheten till att mer löpande kunna utbyta erfarenheter, vilket skulle kunna resultera i en förhöjd kunskapsnivå hos uppfödarna.

Uppfödarna ser trots den negativa utvecklingen en framtid med tillförsikt. Den främsta orsaken till detta är försäljningen av den nuvarande huvudstadsbanan Täby Galopp till förmån för den nya banan som skall byggas i Bro-Önsta i Stockholm. Byggandet av den nya banan hoppas uppfödarna skall innebära ett uppsving för sporten. Den nya banan hoppas de kommer att attrahera nya ägare till sporten och inbjuda till trevliga miljöer där människor kan träffas och finna rekreation. Andra möjligheter som uppfödarna ser inför framtiden är olika typer av ägarkonstellationer. En

typ av ägarkonstellation som lovordas av informanterna är konsortium. Fördelarna med att människor samäger en galopphäst i ett konsortium är förutom de ekonomiska då flera ägare delar på kostnaderna att människor med samma intresse möts och en ny gemenskap kring intresset kan bildas. Genom fler ägare ges sporten möjlighet till att bli känd i bredare kretsar. Något som är nödvändigt om intresset skall spridas och nya ägare attraheras.

Fullbloduppfödarna ser de två fenomenen kvalitet samt föryngring och nyrekrytering som viktiga frågor inför framtiden. Fullblodsuppfödarna har liksom inom andra agrara näringar det svårt med tillväxten av nya entreprenörer. Höga kostnader för att köpa gård och nödvändig mark är ett hinder liksom de senaste årens negativa prisutveckling för uppfödningarna. Några av informanterna menar att det borde fungera att attrahera uppfödare av andra raser till att föda upp fullblodshästar genom att fullblodsavels ekonomiska fördelar marknadsförs. En känsloladdad fråga inom fullblodsaveln är huruvida kvaliteten måste höjas. Några av informanterna anser att det inte går att jobba med dyrare material då de ökade kostnaderna inte skulle täckas på grund av den svaga marknaden. Samtidigt ser en av informanterna en förhöjd kvalitet som den enda vägen att gå för att attrahera nya köpare och få bra betalt.

Samtliga informanter är överens om att det största hindret inför framtiden är avsaknaden av ägare och köpare. Utan tillräckligt med köpare kommer varken priserna att öka eller nya uppfödare att tillkomma. Det handlar om att sporten måste stärkas i sig själv berättar uppfödarna. Ytterligare hinder inför framtiden är importen av ett- och tvååriga hästar som slår ut den svenska aveln anser några av uppfödarna. Jordbruksverkets eventuella beslut om att uppfödarpremien måste finansieras inom ramen för de tjugo procent som reserverats för den svenskfödda hästen är likväl ett hinder.

Under samtal med informanterna om deras situation har den styrande organisationen Svensk Galopp och dess roll många gånger varit återkommande. Informanterna har varit kritiska mot Svensk Galopp vad gäller två teman, nämligen bristen på information kring vad Svensk Galopp arbetar med och avsaknaden av inflytande från uppfödarna och deras intresseförening SVAF.

Avslutningsvis kan det konstateras att den svenska fullblodsuppfödaren bidrar med tjänster som är viktiga för att bibehålla landsbygden attraktiv. Fullblodsuppfödaren bidrar till en diversifierad landsbygd genom uppfödningen av fullblodshästen som bidrar till öppna landskap genom bete

och foderproduktion. Om landsbygden bibehålls attraktiv med entreprenörer, företagare och öppna landskap finns möjlighet till att avflyttningen och nerläggandet av verksamheter bromsas.

För att den svenska fullblodsaveln skall växa och bli ett beständigt inslag på den svenska landsbygden är det nödvändigt att fler köpare attraheras och att sporten blir starkare. Uppfödarna hoppas på att byggandet av den nya banan kommer att ge sporten och aveln den skjuts som den så väl behöver. Uppfödarnas efterfrågan på mer utbildning och gemenskap är faktorer som jag tror är viktiga för att aveln skall stärkas och växa. Genom mer gemenskap och utbildning av uppfödarna ges möjlighet till att bättre hästar föds upp och det kan skapas en känsla av tillhörighet som är stimulerande till fortsatt verksamhet.

Litteratur och källor

Litteratur

Berg Lars-Erik 2007: *Den sociala människan: riktningar inom sociologin*. I: Månsson Per (red.): Moderna samhällsteorier. Stockholm: Norstedts.

Bäck-Wiklund Margareta 2007: *Fenomenologi: Livsvärld och vardagskunskap*. I: Månsson Per (red.): Moderna samhällsteorier. Stockholm: Norstedts.

Carle Jan 2007: *Pierre Bourdieu och klassamhällets reproduktion*. I: Månsson Per (red.): Moderna samhällsteorier. Stockholm: Norstedts.

Forslund Magnus 2009: *Organisering och ledning*. Nordstedts förlagsgrupp AB

Gunnarsdotter Yvonne 2005, Doctoral thesis Swedish university of Agricultural Science: *Från arbetsgemenskap till fritidsgemenskap- Den svenska landsbygdens omvandling ur Locknevis perspektiv*. Uppsala: SLU service/Repro

Johansson Thomas 2007, *Anthony Giddens och det senmoderna*. I: Månsson Per (red.): Moderna samhällsteorier. Stockholm: Norstedts.

Kvale Steinar och Binkmann Svend 2009: *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB

Källor

ATG 2011

Årsredovisning 2011

https://www.atg.se/dynamic_files/arsredovisning2011.pdf

Jordbruksverket 2005.

Rapport om hästnäringen

http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=h%C3%A4stens%20betydelse%20f%C3%B6r%20landsbygden&source=web&cd=1&ved=0CCIQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww2.jordbruksverket.se%2Fwebdav%2Ffiles%2FSJV%2Ftrycksaker%2FPdf_rapporter%2Fra05_5.pdf&ei=ccZET9DxN6j04QT-X7d2oAw&usg=AFQjCNEi2qXIUhwxKGX4Cp8liww17VOvAw&cad=rja

Stockholms åringsauktioner ekonomisk förening, SÅEF.
Ett detaljerat resultat från 2011 auktionen
<http://www.saef.se/pdf/SAEF-RES2011-10-12-SRB-C.pdf>

Svensk Galopp 2012¹
Mål- och strategidokument
<http://www.svenskgalopp.se/sg/images/stories/pdf/diverse/malochstrategidokumentversion4.pdf> 2012-04-11

Hemsidor

Stockholms åringsauktioner ekonomisk förening 2012
Resultattabell för åringsauktioner 2004 till 2011
http://www.saef.se/tidigare_auktioner.html

Svensk Galopp 2011
Beslutet taget om ny och förenklad bonus
<http://www.svenskgalopp.se/sg/nyheter-skg/nyheter/1235-beslut-taget-om-ny-och-foerenklad-svenskbonus.html>

Svensk Galopp 2012²
Fler hästar i svensk träning
<http://www.svenskgalopp.se/sg/nyheter-skg/nyheter/1515-fler-haestar-i-svensk-traening-.html>

Svensk Galopp 2012³
Hur organisationen Svensk Galopp är uppbyggd
<http://www.svenskgalopp.se/sg/om-oss/om-svensk-galopp.html>

Svenska fullblodsavelsföreningen 2012
Måldokument
<http://www.sfaf.se/Maaldokument.htm>